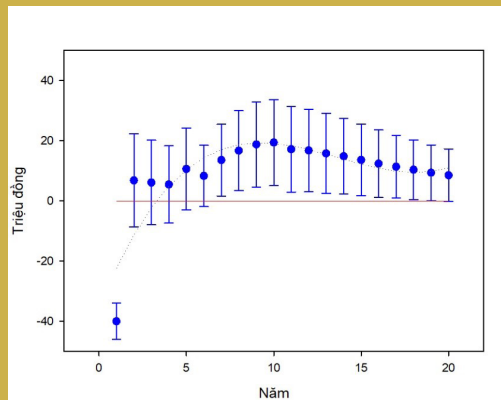
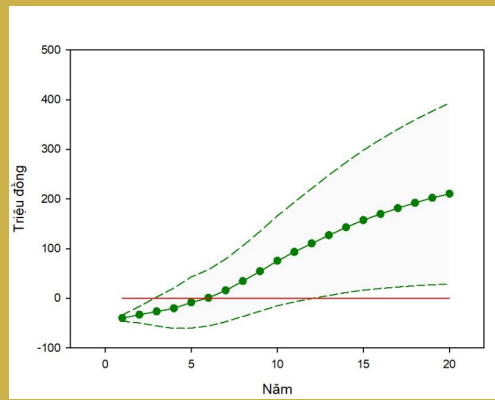

HIỆU QUẢ KINH TẾ

Tổng chi phí đầu tư thiết lập hệ thống tại Tủa Chùa (Điện Biên) là 35 triệu đồng/ha (vật tư chiếm 62%; công lao động chiếm 38%). Tổng chi phí hàng năm là 25 triệu đồng (vật tư chiếm 26%; công lao động chiếm 74%, chủ yếu là chi phí công lao động thu hoạch cỏ). Hệ thống có khả năng hoàn vốn vào năm thứ 5. Hệ thống có khả năng cho lãi trung bình khoảng 17 triệu đồng/ha/năm (từ chè và cỏ chăn nuôi) từ năm 7-10, cho lãi khoảng 13 triệu/ha/năm từ năm 11-20 (từ chè).

Mô phỏng khả năng cho lợi nhuận hàng năm của hệ thống trong 20 năm

Mô phỏng khả năng cho lợi nhuận tích lũy của hệ thống trong 20 năm

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Quyết định 208/QĐ-SNN: Ban hành quy trình kỹ thuật trồng chè cây cao trên địa bàn tỉnh Điện Biên. 2013. Sở Nông nghiệp và PTNT Điện Biên.

THÔNG TIN LIÊN HỆ

Tiến sĩ La Nguyễn
Giám đốc dự án
Email: l.nguyen@cgiar.org

Tổ chức Nghiên cứu Nông Lâm Quốc tế (ICRAF) Việt Nam
Tầng 13, Tòa nhà HCMCC, 249A Thụy Khuê
phường Thụy Khuê, quận Tây Hồ, Hà Nội
Điện thoại & Fax: +84 24 37834644/45
<http://worldagroforestry.org/country/vietnam>

RESEARCH
PROGRAM ON
Forests, Trees and
Agroforestry

PHÒNG TRỪ SÂU, BỆNH HẠI

Cây chè Shan trồng trên vùng cao Tây Bắc thường ít bị sâu bệnh. Để phòng trừ sâu bệnh, cần đảm bảo thực hiện đúng các kỹ thuật về chăm sóc cây như phát dọn cỏ dại định kỳ, xới đất và vun gốc cho chè cũng như đốn tỉa, tạo tán đúng kỹ thuật.

QUẢN LÝ HỆ THỐNG

1. THU HOẠCH CỎ CHĂN NUÔI

- Cỏ chăn nuôi (mulato, guinea) cho thu hoạch sớm, ngay 3 tháng sau trồng. Khi cỏ cao từ 60-70 cm thì tiến hành cắt chừa khoảng 10 cm gốc trên mặt đất. Năng suất cỏ trong hệ thống này đạt cao nhất vào năm thứ 2 và 3, có thể đạt đến 25 tấn/ha/năm. Tại Tây Bắc, mùa mưa có thể thu hoạch 30 ngày/lần, mùa khô có thể thu hoạch 45 ngày/lần. Tùy số lượng gia súc của nông hộ có thể cắt lần lượt, tuy nhiên tránh thu hoạch muộn khi cỏ đã ra hoa làm giảm dinh dưỡng trong thân và lá cỏ.
- Năng suất cỏ sẽ giảm dần trong các năm 4-5. Sau 5 năm thu hoạch có thể trồng mới lại cỏ và dừng trồng cỏ từ năm thứ 9 để tập trung cho chăm sóc cây chè.

2. THU HOẠCH CHÈ SHAN

- Chè Shan bắt đầu cho thu hoạch từ năm thứ 5, thu hoạch búp tiến hành khi trên cây có khoảng 30% số búp đủ tiêu chuẩn hái. Tiến hành hái 1 tôm + 2 lá, cách 10-15 ngày thu 1 lứa, các lứa hái phù hợp với nhu cầu nguyên liệu của xưởng chế biến. Trong vụ xuân từ tháng 3-4 tiến hành hái để lại 2 lá chính + lá cá, kết hợp tạo tán bằng phẳng. Vụ hè thu từ tháng 5-8 hái để lại 1 lá chính + lá cá. Chè cuối vụ từ tháng 9 - 10 thì hái cả lá cá.

1. Hái chè vụ xuân

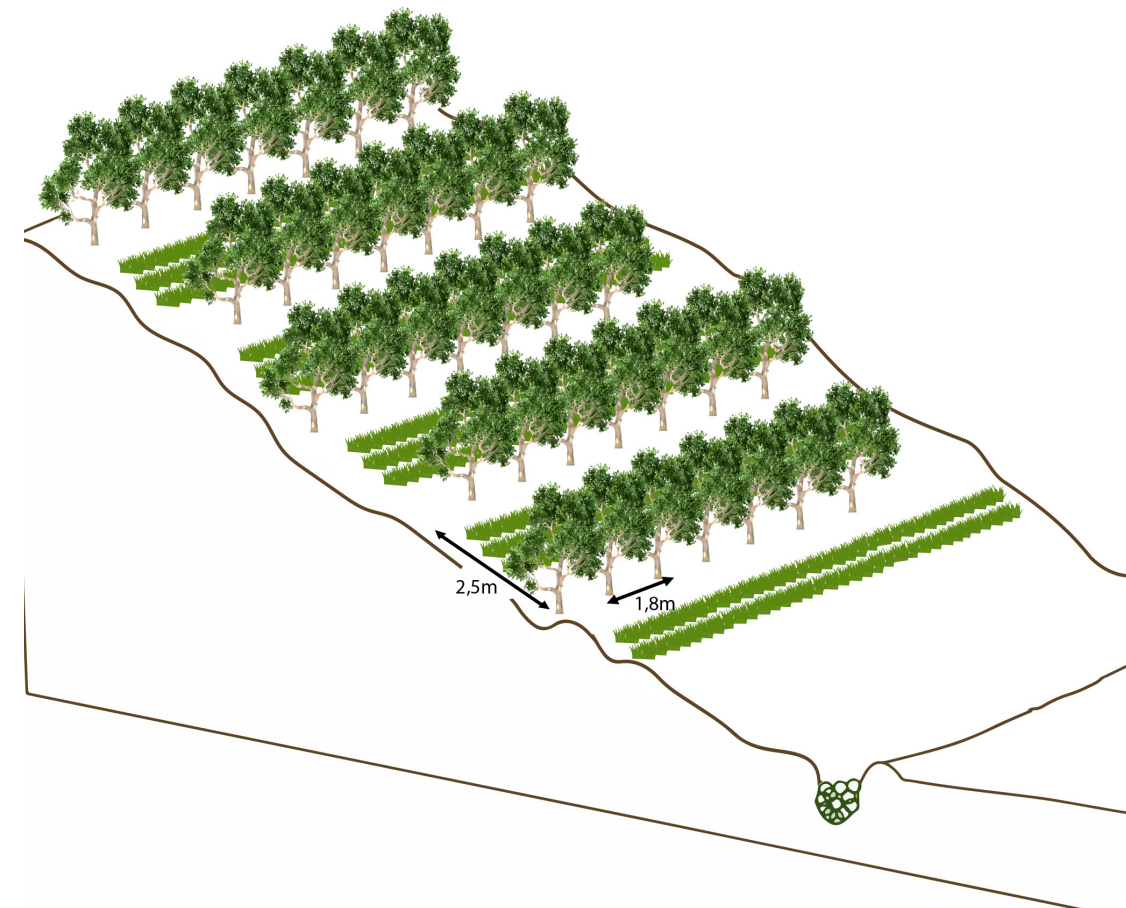

2. Hái chè vụ hè thu

3. Hái chè cuối vụ

Tổ chức Nghiên cứu Nông Lâm thế giới (Việt Nam) | 2019

HƯỚNG DẪN THỰC HÀNH NÔNG LÂM KẾT HỢP

CHÈ SHAN- CỎ CHĂN NUÔI

La Nguyễn, Phạm Hữu Thương, Đỗ Văn Hùng, Đỗ Thị Hoa,
Trần Hà My, Vũ Thị Hạnh, Nguyễn Văn Thạch

i THÔNG TIN CHUNG

Chè Shan (*Camellia Sinensis* var *Shan*) là cây thân gỗ, lá to dạng thuôn dài, chót lá nhọn, mặt lá gồ ghề lượn sóng, mép lá có răng cưa nhọn, thích hợp phát triển ở vùng có nhiệt độ 18 - 25 °C, độ ẩm 75 - 80%, lượng mưa 1,500 - 2,000 mm/năm, yêu cầu đất nhiều mùn, có độ sâu, chua và thoát nước. Độ pH thích hợp cho chè phát triển là 4,5 - 5,5.

Chè Shan tại Trạm Tấu, Yên Bái

Tại Việt Nam, cây chè Shan phát triển tự nhiên ở vùng núi cao. Vùng có nhiều cây chè cổ thụ là Hà Giang và các tỉnh lân cận như Yên Bái, Lào Cai, Lai Châu, Điện Biên và Sơn La. Trong điều kiện tự nhiên, cây chè Shan có thể cao tới hàng chục mét, đường kính đạt tới hàng trăm cm, phân cành mạnh, đường kính tán lớn, sức sống khỏe, tuổi thọ cao có thể đạt tới hàng trăm tuổi (miền Bắc Việt Nam). Chè Shan là chè có chất lượng cao và giá trị lớn. Chè Shan vừa là cây trồng nông nghiệp vừa là cây rừng, đồng thời có ý nghĩa về mặt dược liệu.

Cây chè Shan sinh trưởng chậm, thông thường bắt đầu cho thu hoạch búp sau trồng khoảng 5 năm. Do đó, để đóng góp cho sinh kế của người dân trồng chè Shan thì thời gian đầu cần đưa vào các loại cây có thu hoạch sớm cho người trồng chè trước khi chè cho thu hoạch.

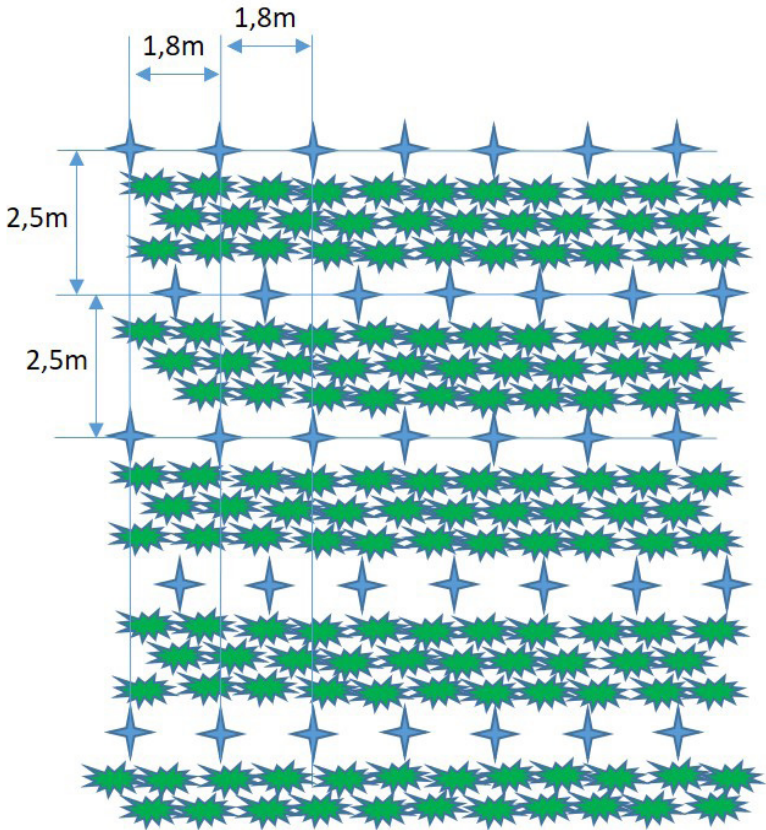
⊗ THIẾT KẾ

Hệ thống chè Shan - Cỏ chăn nuôi được thiết kế nhằm sử dụng cỏ như một nguồn thu nhập sớm phục vụ cho chăn nuôi trong thời gian chưa có thu nhập từ cây chè. Hệ thống cũng được thiết kế nhằm tăng nhanh độ che phủ bằng cỏ chăn nuôi để hạn chế xói mòn tầng đất mặt trên đất dốc.

Trong hệ thống, các loài cây đều trồng theo đường đồng mức để tăng hiệu quả chống xói mòn. Các hàng chè Shan được trồng cách nhau 2,5 m, trên hàng chè được trồng cách nhau 1,8 m (mật độ 2240 cây/ha).

Giữa 2 hàng chè trồng 3 hàng cỏ, khoảng cách từ hàng cỏ đầu tiên đến hàng chè là 65 cm. Các hàng cỏ cách nhau 60 cm. Các hom cỏ trong một hàng trồng cách nhau 60 cm (cần khoảng 2,5 tấn hom/ha).

Cỏ cũng có thể được trồng bằng hạt, tuy nhiên để đạt hiệu suất cao, cần được chuẩn bị như làm mạ lúa, sau đó đánh lên trồng trong hệ thống.

Chè Shan
Cỏ

Khoảng cách và bố trí các loại cây trồng trong hệ thống Chè Shan - Cỏ chăn nuôi

⚙ KỸ THUẬT TRỒNG VÀ BÓN PHÂN

1. CÂY CHÈ SHAN:

Bước 1: Chuẩn bị hố với kích thước 40 cm x 40 cm x 40 cm.

Bước 2: Bón lót từ 2,5-3 kg phân chuồng hoai mục; 0,15-0,18 kg phân lân Văn Điển; 0,5 kg phân vi sinh mỗi hố. Bón lót và lấp hố cần được tiến hành trước khi trồng khoảng 30 ngày.

- Thời kỳ kiến thiết cơ bản: Tiến hành bón phân 2 lần/năm vào tháng 3-4 và tháng 11-12, đồng thời kết hợp với xới đất và làm sạch cỏ dại cũng như tủ gốc giữ ẩm cho cây chè. Lượng phân bón cho 1 ha năm thứ nhất là 27 kg Ure + 27 kg Kali clorua; năm thứ 2 là 34 kg Ure + 67 kg Supe lân + 31 kg Kali clorua; năm thứ 3 là 40 kg Ure + 100 kg Supe lân + 34 kg Kali clorua.
- Thời kỳ kinh doanh: Cần phát dọn cỏ dại, xới phá váng, vun tủ gốc chè 3 lần/năm vào tháng 3-4, tháng 6-7 và tháng 10-11. Nên bón bổ xung phân vi sinh sau 3 năm/lần với lượng 2 kg/gốc để chè phát triển tốt nhất.

Hệ thống Nông Lâm kết hợp Chè Shane - Cỏ chăn nuôi tại Tủa Chùa, Điện Biên

⚙ KỸ THUẬT TRỒNG VÀ BÓN PHÂN (TIẾP)

2. CỎ CHĂN NUÔI:

Rạch rãnh theo đường đồng mức bên dưới hàng chè, sâu khoảng 20-25 cm để trồng cỏ. Cỏ sinh trưởng rất nhanh do đó có tác dụng ngăn dòng chảy mặt trên đất dốc sớm. Hệ thống không sử dụng phân bón cho cỏ vì cỏ được trồng với mục đích tận dụng lượng phân bón bị rửa trôi từ phía trên sườn dốc.

⚙ KỸ THUẬT TỈA CÀNH VÀ TẠO TÁN

- Lần 1: Khi cây chè cao từ 1,2-1,5 m, tiến hành bấm ngọn ở độ cao 0,9-1 m
- Lần 2: Sau khi trồng khoảng 2,5-3 năm đốn phớt ở độ cao 0,9-1 m
- Thời kỳ kinh doanh: Sau khi thu hoạch chè vụ thu (tháng 11-12) tiến hành đốn phớt ở độ cao khoảng 1m.